

Spis treści

Przedmowa	u
<i>Tomasz Panek</i>	

1. Przedmiot, źródła danych i metody statystyki społecznej ... 15

Jan Kordos, Adam Szulc

1.1. Obszar badawczy statystyki społecznej.	15
1.2. Źródła danych w statystyce społecznej.	19
1.2.1. Rodzaje źródeł danych.	19
1.2.2. Porównywalność danych pochodzących z różnych źródeł.	22
1.2.3. Sposoby zbierania danych.	23
1.3. Poziomy terytorialne statystyki społecznej.	25
1.3.1. Podział regionalny Unii Europejskiej.	26
1.3.2. Podstawy statystyki regionalnej w Unii Europejskiej.	26
1.4. Statystyka społeczna w badaniach Eurostatu.	27
1.4.1. Statystyka społeczna jako część Europejskiego Systemu Statystycznego	27
1.4.2. Zakres statystyki społecznej Unii Europejskiej.	28
1.4.3. System wskaźników lejkenowskich.	30

2. Podstawowe badania społeczne statystyki publicznej w Polsce. 35

Jan Kordos, Tomasz Panek

2.1. Statystyka społeczna w Polsce do 1989 r.	35
2.2. Próba integracji badań gospodarstw domowych do roku 1992.	36
2.3. Spisy ludności.	37
2.3.1. Spis ludności i mieszkań w 2011 r.	38
2.3.2. Spis ludności i mieszkań w 2021 r.	46
2.4. Badania migracji zagranicznych ludności.	47
2.5. Rejestry administracyjne jako źródła danych statystycznych.	49
2.6. Badania budżetów gospodarstw domowych.	51
2.6.1. Zmiany metodologiczne w badaniach budżetów gospodarstw domowych.	52

Spis treści

2.6.2.	Realizacja badania budżetów gospodarstw domowych w 2018 r.	56
2.6.3.	Badania modułowe.	57
2.7.	Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).	57
2.7.1.	Metodologia badania.	58
2.7.2.	Realizacja badania w czwartym kwartale 2019 r..	63
2.7.3.	Badania modułowe.	63
2.8.	Badania warunków życia	64
2.8.1.	Badania warunków życia w latach 1997-2003.	64
2.8.2.	Badanie dochodów i warunków życia (EU-SILC).	65
2.8.3.	Badanie EU-SILC w Polsce.	67
2.9.	Badania zdrowia ludności	70
2.9.1.	Dotychczasowe badania zdrowia ludności w Polsce.	71
2.9.2.	Badanie stanu zdrowia ludności Polski w 2014 r..	71
2.10.	Badania wykorzystania czasu.	75
2.10.1.	Dotychczasowe badania wykorzystania czasu w Polsce.	75
2.10.2.	Badanie wykorzystania czasu w 2013 r..	76
2.11.	Badanie spójności społecznej.	79
2.11.1.	Dotychczasowe badania spójności społecznej.	79
2.11.2.	Badanie spójności społecznej w 2015 r..	80
2.12.	Inne badania społeczne.	82

3. Zmiany demograficzne - pomiar procesów i ocena skutków społeczno-ekonomicznych. 84

Irena E. Kotowska, Wiktoria Wróblewska, Anita Abramowska-Kmon, Paweł Strzelecki

3.1.	Podstawowe procesy demograficzne - definicje, źródła danych, pomiar	84
3.2.	Struktury demograficzne ludności	90
3.2.1.	Struktura ludności według płci i wieku, proces starzenia się populacji	90
3.2.2.	Struktura ludności według stanu cywilnego	97
3.2.3.	Struktury ludności według miejsca zamieszkania	99
3.3.	Zmiany procesu reprodukcji ludności - wybrane syntetyczne mierniki natężenia procesu	101
3.4.	Rodność i płodność populacji	104
3.5.	Umieralność i trwanie życia.	106
3.6.	Migracje ludności	115
3.7.	Rodziny i gospodarstwa domowe.	121
3.8.	Przemiany demograficzne w Polsce po 1989 r. i ich konsekwencje demograficzne, ekonomiczne i społeczne.	124
3.8.1.	Płodność i zawieranie małżeństw.	124
3.8.2.	Trwanie życia i umieralność.	127
3.8.3.	Dynamika ludności, starzenie się ludności i dynamika zasobów pracy w Polsce - wyniki prognozy ludności rezydującej.	134
3.8.4.	Zmiany liczby i struktury gospodarstw domowych	136
3.8.5.	Wybrane społeczno-ekonomiczne konsekwencje zmian struktur wieku ludności.	138

Spis treści

4. Jakość życia	140
<i>Tomasz Panek</i>	
4.1. Jakość życia – podejścia konceptualne	141
4.1.1. Podejście skandynawskie	142
4.1.2. Podejście amerykańskie	142
4.1.3. Zintegrowane podejścia do koncepcji jakości życia	143
4.1.4. Koncepcja pomiaru jakości życia w Europejskim Systemie Statystycznym	146
4.1.5. Koncepcja pomiaru jakości życia OECD	147
4.1.6. Podejście możliwości	148
4.2. Diagnozowanie jakości życia	150
4.2.1. Potrzeby indywidualne a potrzeby społeczne	150
4.2.2. Dziedziny życia w badaniach jakości życia	151
4.3. Pomiar jakości życia	153
4.3.1. Wskaźniki społeczne	153
4.3.2. Systemy wskaźników społecznych	155
4.3.3. Wskaźniki złożone	164
4.4. Jakość życia w Polsce w 2018 r.	173
4.4.1. Charakterystyka danych i założenia analizy	173
4.4.2. Jakość życia	180
5. Dochód i konsumpcja	184
<i>Adam Szulc</i>	
5.1. Mierniki zamożności gospodarstw domowych	184
5.1.1. Dochód bieżący i wydatki konsumpcyjne	184
5.1.2. Porównywalność dochodów i konsumpcji między gospodarstwami domowymi – skale ekwiwalentności	192
5.2. Metody analizy rozkładu dochodów i wydatków	196
5.2.1. Rozkłady kwantylowe	197
5.2.2. Krzywa Lorenza i indeks Giniego	201
5.2.3. Estymacja funkcji gęstości i dystrybucji dochodów	205
5.3. Zachowanie konsumenta i pomiar zamożności	209
5.3.1. Wpływ struktury wydatków na zmiany kosztów utrzymania	210
5.3.2. Krzywe Engla jako narzędzie analizy postępowania konsumenta	211
5.3.3. Obliczanie skal ekwiwalentności za pomocą oszacowań kompletnego modelu p opytu	214
6. Ubóstwo i wykluczenie społeczne	217
<i>Tomasz Panek</i>	
6.1. Ubóstwo i wykluczenie społeczne – dylematy definicyjne	217
6.1.1. Istota ubóstwa i wykluczenia społecznego	218
6.1.2. Sposób pojmowania ubóstwa	223
6.1.3. Sposób pomiaru ubóstwa	225

Spis treści

6.1.4. Kryteria ubóstwa	225
6.1.5. Wymiar czasowy ubóstwa	226
6.2. Metody identyfikacji ubogich i wykluczonych społecznie	226
6.2.1. Metody wyznaczania granicy ubóstwa w ujęciu jednowymiarowym	227
6.2.2. Metody identyfikacji ubogich w ujęciu wielowymiarowym	234
6.3. Metody analizy ubóstwa i wykluczenia społecznego	235
6.3.1. Podejście jednowymiarowe - agregatowe indeksy ubóstwa	235
6.3.2. Podejście wielowymiarowe	238
6.4. Metody analizy zmian ubóstwa i wykluczenia społecznego w czasie	243
6.4.1. Charakter ubóstwa	243
6.4.2. Mobilność gospodarstw domowych ze względu na przynależność do sfery ubóstwa	244
6.5. Ubóstwo w Polsce w latach 2014-2018	246
6.5.1. Charakterystyka danych i założenia analizy	246
6.5.2. Zasięg i głębokość ubóstwa	249
6.5.3. Zmiany w sferze ubóstwa	251
6.5.4. Trwałość ubóstwa	252
7. Rynek pracy	255
<i>Irena E. Kotowska, Katarzyna Saczuk, Paweł Strzelecki</i>	
7.1. Podstawowe definicje i źródła informacji	255
7.2. Pomiar i metody analizy	262
7.2.1. Aktywność zawodowa i podaż pracy	262
7.2.2. Zatrudnienie i popyt na pracę	275
7.2.3. Bezrobocie	285
7.2.4. Eliminacja wahań sezonowych	293
7.2.5. Metoda przepływów	295
7.3. Migracje zarobkowe i ich skutki dla rynku pracy	304
7.4. Wynagrodzenia	309
8. Zdrowie i nierówności społeczne w zdrowiu	315
<i>Wiktoria Wróblewska</i>	
8.1. Wielowymiarowość koncepcji i różne ujęcia zdrowia	315
8.1.1. Ujęcie biomedyczne	316
8.1.2. Ujęcie biopsychospołeczne	316
8.1.3. Ujęcie społeczno-ekologiczne	317
8.2. Pomiar zdrowia i niesprawności	318
8.2.1. Chorobowość i zapadalność	319
8.2.2. Samoocena stanu zdrowia	320
8.2.3. Pomiar i klasyfikacje ograniczeń funkcjonalnych	321
8.2.4. Pomiar jakości życia warunkowanej stanem zdrowia	323
8.2.5. Miary utraconych lat życia w związku z umieralnością	324
8.2.6. Wybrane wyniki badań w zakresie zdrowia i niepełnosprawności w Polsce	327

Spis treści

8.3. Nowe podejście do pomiaru stanu zdrowia populacji - sumaryczne miary stanu zdrowia	330
8.3.1. Ogólny model zmian w zdrowiu w okresie wzrostu trwania życia i starzenia się populacji	330
8.3.2. Typologia sumarycznych miar stanu zdrowia populacji.	332
8.3.3. Przykłady sumarycznych miar trwania życia w zdrowiu	334
8.3.4. Lata życia skorygowane niesprawnością (DALY).	339
8.3.5. Lata życia skorygowane ze względu na jakość (QALY).	341
8.4. Nierówności społeczne a ocena stanu zdrowia	343
8.4.1. Społeczno-środowiskowe uwarunkowania stanu zdrowia.	345
8.4.2. Pomiar nierówności społecznych w stanie zdrowia	347
8.4.3. Współczynnik koncentracji oraz krzywa koncentracji zdrowia	347
8.4.4. Regresyjne indeksy nierówności	351
8.4.5. Indeks różnic.	353
8.4.6. Wskaźnik ryzyka populacyjnego.	354
9. Edukacja	358
<i>Agnieszka Chłoń-Domińczak</i>	
9.1. Definicje, klasyfikacje i źródła danych.	358
9.1.1. Obszary badawcze w statystyce edukacji - perspektywa międzynarodowa i krajowa	361
9.1.2. Źródła danych	371
9.2. Uczestnicy i zasoby systemów edukacji.	375
9.2.1. Uczestnicy i uczestnictwo w systemie edukacji	375
9.2.2. Zasoby systemu edukacji oraz nakłady na edukację.	381
9.2.3. Osiągnięty poziom wykształcenia oraz efekty edukacji.	386
9.3. Edukacja i kapitał ludzki w Polsce w świetle danych statystycznych w latach 2008-2019.	398
10. Gospodarowanie czasem.	405
<i>Ilona Błaszczak-Przybycińska, Marta Marszałek</i>	
10.1. Cel i istota badań gospodarowania czasem.	405
10.1.1. Czas jako czynnik gospodarowania.	405
10.1.2. Cele badań budżetów czasu.	406
10.2. Badanie budżetów czasu w Polsce w świetle badań europejskich.	408
10.2.1. Organizacja badania.	408
10.2.2. Kategorie grupowania czynności w badaniu budżetu czasu.	409
10.2.3. Sposób analizy budżetów czasu.	410
10.3. Wycena wybranych elementów gospodarowania czasem.	411
10.3.1. Wycena czasu pracy domowej	411
10.3.2. Wycena produkcji domowej.	416
10.3.3. Wycena czasu wolnego.	420
10.4. Gospodarowanie czasem oraz wycena produkcji domowej w Polsce. . . .	425
10.4.1. Gospodarowanie czasem - wyniki badań.	425

Spis treści

10.4.2. Wycena wartości pracy domowej w Polsce w 2013 r.	432
10.4.3. Wycena produkcji domowej w Polsce w 2013 r.	434
11. Metody oceny polityki społecznej	437
<i>Adam Szulc</i>	
11.1. Rozkład świadczeń	438
11.2. Błędy w dystrybucji świadczeń - błąd wykluczenia i nieszczelność systemu	440
11.3. Krzywe i współczynniki koncentracji	443
11.4. Wpływ świadczeń na zmiany nierówności dochodowych	447
11.5. Wpływ świadczeń na ubóstwo dochodowe	450
11.6. Profile społeczno-demograficzne odbiorców świadczeń	455
11.7. Rozszerzona analiza polityki społecznej - rachunek zysków i kosztów	463
Bibliografia	471
Indeks rzeczowy	487